

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Oslo 30. oktober 2012

e-post: postmottak@fad.dep.no

Deres ref. 12/1719
Vår ref: 545 Korr/dep

Hørings svar – Forslag til endringer i gravferdsforskriften

Human-Etisk Forbund (HEF) takker for muligheten til å komme med synspunkter på departementets høringsbrev om forslag til endringer i gravferdsforskriften.

HEF er tilfredse med at forskriftene vil følge opp stat/kirkeforliket av 10. april 2008 med tilpasninger for å ivareta minoritetene og en større grad av likebehandling. Den nye §1 "Gravlegging skal skje i respekt for avdødes religion og livssyn" må tillegges vekt i utforming av forskriftene. Generelt mener vi at livssynsmessige og personlige grunner bør tillegges samme vekt som religiøse grunner.

Vi har kommentarer og justeringsforslag til høringspunktene. I tillegg benytter vi anledningen til å ta opp enkelte andre viktige forhold knyttet til regelverket som gjelder for gravferd.

3. Tilpasninger til religiøse og livssynsmessige minoriteter

3.1 Fra kirkegård til gravplass:

I gravferdsloven innførte man begrepet "gravplass" mange mener dette er et lite naturlig begrep og at "gravlund" klinger bedre. Vi anbefaler at "gravlund" eller "minnelund" tillates som betegnelse for delarealer/områder av en gravplass.

3.2 Særskilt tilrettelagte graver ved anlegg av gravplass

Forskriftens §2 første ledd bør ha en tydeligere arealangivelse enn "rimelig andel" av de ledige gravene.

Behov for særskilt tilrettelagte graver skal ikke bare "vurderes" som det står i foreslått tekst, men bør om mulig også gis en løsning. Forskriftens § 2 annet ledd bør lyde: "*Ved anlegg, utvidelse og vesentlig endring skal behovet for særskilt tilrettelagte graver gis en løsning*". Kriterier for særskilt tilrettelagt grav bør angis tydeligere og personlige hensyn må likestilles med religiøse hensyn.

3.3 Bør det kunne dispenseres fra kravet om kiste ved gravlegging?

HEF har ikke noen prinsipiell holdning til gravlegging med eller uten kiste, men forutsetter at hensyn til miljø og hygiene og rent praktiske forhold ivaretas. Eventuell tillatelse til å velge

annen emballering enn kiste må gis på generelt grunnlag og ikke bare når det gis en religiøs begrunnelse.

4. Tilpasninger til plan- og bygningslovgivningen

4.1 Anlegg mv. av gravplass

Eierskap: I høringsbrevet foreslås det at kommunen selv har plikt å sørge for at avsatt areal til gravplass også reguleres til dette, og at kommunen bekoster dette i stedet for Kirkelig fellesråd. HEF mener at det i tråd med dette kommunale ansvaret også må etableres kommunalt eierskap til disse gravplassene. Det betyr overskjøting av gravplassarealene fra menigheten til kommunen slik ordningen var før 1997.

6. Universell utforming

Det er meget bra det nå blir ryddet opp § 7 om at "Rullestolbrukere skal så langt det er mulig sikres lett adkomst til kirkegård" og at det i stedet vises til bygningsloven av 2009 og universell utforming av inne- og uteareal!

7. Tekniske endringer

7.1 Stenging av deler av gravplass

Under kriterier for stenging/ikke fortsatt bruk av / eller ikke å ta i bruk nye arealer av deler av gravplass bør det tydeliggjøres at dette ikke bare gjelder adkomst, men også bevegelighehet på gravplassen.

Mangel på tilgjengelighet bør også tas med som en begrunnelse for stenging av arealer.

Ordlyden i § 5 annet ledd og nytt tredje og fjerde ledd bør derfor endres til (understreket):

"Dersom gravstørrelse, jorddybde, grunnvannsstand eller tilgjengelighet ikke samsvarer med forskriftens krav, kan enkeltgrav, deler av en gravplass eller hele gravplassen stenges permanent for gravlegging. ..."

8. Gravlegging

HEF mener virkedager i gravferdsloven må forstås som ordinære arbeidsdager og at lørdag og søndag dermed ikke regnes med.

Tilstedeværelse for gravplassenes representant

HEF mener hensynet til de etterlatte og til sikkerheten tilsier at gravferdsbetjeningen alltid bør være til stede under kiste- og urnegravlegging.

9. Anonym og navnet minnelund

Det er meget bra at det satses på tilbudet "Navnet minnelund" og at dette reguleres i forskriftene! HEF mener at kommunen og Kirkelig fellesråd bør forpliktes til å utvikle et felt for navnet minnelund og anonym minnelund på enhver gravplass, - og at disse felt også bør kunne inkludere valgfritt urne- eller kistegrav.

Forhold som ikke er nevnt i høringsbrevet

Deling av aske:

HEF deler de synspunktene Vestfold krematorium gir uttrykk for i sin høringsuttalelse, pkt.6.5, side 7

Askespredning:

Erfaringer viser at fylkesmennene praktiserer regelverket ulikt når det gjelder stedsanvisning for askespredning til sjøs/havs og på fjellet. Vi ber om at det fokuseres på enklere og tydeligere bestemmelser for spredning av aske.

I regelverket er kun betegnet "å spre asken for vinden". Det bør tillegges at å senke asken/urnen i vann også anses som askespredning.

Vigsling:

HEF deler de synspunktene som Vestfold krematorium og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn gir uttrykk for i sine høringsuttalelser.

Livssynsnøytrale seremonirom alle kan bruke:

For å bidra til likeforhold for alle innbyggere, bør kommunene ha en plikt til å sørge for etablering av livssynsnøytrale seremonirom alle kan bruke.

Livssynsnøytral markering av felles områder:

Forskriftene bør presisere at felles gravminnesmerker, f.eks krigsminnesmerker/bautaer eller over dødfødte/aborterte, andre typer felles minnebautaer samt markering av gjerder og portaler til felles arealer må være livssynsnøytrale i sin utforming, symbolikk og i tekster. Dette er ikke tilfredsstillende i dag og gjelder også relativt nye felles minnesmerker og bygg!

Kommunal gravferdsforvaltning:

HEF ønsker et kommunalt ansvar for gravferdsforvaltning og støtter høringsuttalelsen fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, side 1, 4. avsnitt.

Vi bidrar gjerne med ytterligere informasjon og klargjøringer om ønskelig.

Vennlig hilsen

Kristin Mile
generalsekretær

Vinjar Tufte
seniorrådgiver - gravferd